

v centru historického jádra dříve samostatné vesnice Tikovice, na spočinku ve spodní části jižního svahu, jenž klesá k Tikovickému potočku.

Ve snížené ploše převažovaly novověké navážky spojitelné s úpravami prostranství někdy po barokní přestavbě původně gotického kostela ve 20. letech 18. století. V severovýchodní části z nich ovšem lokálně vystupovalo geologické podloží, reprezentované kvartérními sprašemi, do něhož bylo zahlobeno pět sídlištních objektů. Jeden z nich bylo možné na základě nepočetného materiálu získaného vzorkováním povrchu datovat do lengyelské kultury.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503524 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503524>.

Summary

On 22 July 2025, a rescue archaeological excavation was carried out in front of the Church of St George in Ořechov (Brno-Country District), prompted by unreported groundworks associated with the repaving of the area in front of its entrance. In addition to post-medieval contexts, five sunken settlement features were identified, one of which was dated to the Lengyel culture.

Michal Přichystal

Ořechov (k. ú. Ořechov u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

„Břesty“, „Kratiny“, parc. č. 5472, 5473, 5571–5573, 5485, 5526.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202404457.

Lokalizace: WGS-84: 49.0209714N, 17.3050928E; 49.0232650N, 17.3071742E

Od listopadu 2024 do února 2025 byl realizován záchranný archeologický výzkum vyvolaný budováním záchytných příkopů na polních tratích „Břesty“ a „Kratiny“. Ve dvou úsecích skrývky ornice na trati „Břesty“ bylo dokumentováno celkem 29 zahlobených objektů (Kuchař 2026). Mezi nimi se podařilo identifikovat sloupové jámy, zásobní jámy i otisky nadzemních sloupových konstrukcí, převážnou část však tvořily blíže neinterpretované sídlištní objekty. Z výplní objektů 519, 520, 521 (obr. 15), 522 a 528 pochází keramické fragmenty náležející lidu

Obr. 15. Ořechov. Objekt 521 po exkavaci. Foto M. Komárek.

Fig. 15. Ořechov. Feature 521 after excavation. Photo by M. Komárek.

kultury s lineární keramikou, mezi nimiž vyniká torzo globulární nádoby s rytou liniovou výzdobou, umožňující zařazení těchto situací do fáze Ib (Podborský 1993, 79–80). Na lokalitě se podařilo zachytit i pozůstatky osídlení z počátku pozdní doby kamenné (viz oddíl Eneolit). U části objektů nebylo možné vzhledem k absenci chronologicky citlivých prvků přesnější kulturní zařazení stanovit, a jsou proto obecně datovány do mladšího zemědělského pravěku. Samostatně stojící sloupové jámy zůstaly bez datace. Soubor movitých nálezů dále doplňuje štípaná a broušená kamenná industrie, ostatní kamenné artefakty, mazanice a zvířecí kosti určené k následnému osteologickému zpracování. Zachycenou situaci lze interpretovat jako pozůstatek polykulturní sídlištní lokality osídlené nejméně ve dvou pravěkých obdobích. Nově identifikované naleziště tak významně rozšiřuje dosavadní poznatky o pravěkém osídlení jihovýchodního podhůří Chřibů v období neolitu a eneolitu.

Literatura

AMČR: Záznam M-202404457 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202404457>.

Kuchař, Z. 2026: Ořechov – „Břesty“, „Kratiny“. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 868/26. Uloženo: Slováké muzeum v Uherském Hradišti.

Podborský, V. 1993: Kultura s lineární keramikou. In: V. Podborský a kol.: *Pravěké dějiny Moravy*. Vlastivěda moravská. Země a lid. Svazek 3. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 76–95.

Summary

In 2024 and 2025, settlement features dating to the Linear Pottery culture (Fig. 15; Kuchař 2026) were recorded in the ‘Břesty’ field near Ořechov (Uherské Hradiště District).

Zdeněk Kuchař

Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov)

Ul. Vintrovna č. p. 424/3b, parc. č. 1624/35.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202600602.

Lokalizace: S-JTSK: -606638.312, -1161545.556

V průběhu záchranného archeologického výzkumu uskutečněného v Popůvkách (okr. Brno-venkov) na parcele č. 1624/35 v polní trati „Pod Dědinou“ (ul. Vintrovna) byly při realizaci stavby „Přístavba skladovací haly“ prozkoumány celkem čtyři zahlobené archeologické objekty. Zjištěné objekty představují další odkrytou část známého sídliště kultury s lineární keramikou z počátku mladší doby kamenné. Na prozkoumané ploše dominovala pro počátky neolitu typická rozlehlejší nepravidelně oválná protáhlá jáma a další fragment jámy podobného typu, které by mohly naznačovat umístění dalšího dlouhého nadzemního domu kúlové konstrukce v západní, dosud nezkoumané, části pozemku. Menší, v půdoryse pravidelně kruhovou jámu můžeme interpretovat jako pozůstatek zásobní jámy. Záchranný výzkum tak doplnil výsledky přechodního výzkumu z roku 2014, který byl prováděn v souvislosti se stavbou původní skladovací haly (Přichystal 2015).

Literatura

AMČR: Záznam M-202600602 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202600602>.

Přichystal, M. 2015: Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 56(1), 157.

Summary

During a rescue archaeological excavation carried out in Popůvky (Brno-Country District), on Plot No. 1624/35 in Vintrovna Street, a total of four sunken features were investigated in connection with the construction of a storage hall. The discovered pits represent a further excavated part of a known Linear Pottery culture settlement, which had already been partially investigated in 2014 (Přichystal 2015).

Marek Lečbych

Pozořice (okr. Brno-venkov)

„Spodní lány“, parc. č. 1730/21, 1730/16.

Moravská malovaná keramika (neolit). Sídliště. Náhodný zásah/nález. Záchranný výzkum. AMČR: M-202504189.

Lokalizace: WGS-84: 49.2002928N, 16.8008181E

V roce 2025 proběhl záchranný archeologický výzkum v místě novostavby areálu Metaltrade, který zachytil severně od pramenišť Tvaroženského potoka dva osamocené sídlištní objekty z období kultury s moravskou malovanou keramikou. Po typologické stránce mohlo jít snad o menší hliníky určené k exploataci sprašové hlíny, nebo stavební jámy na ploše nezaznamenaných konstrukcí nadzemních domů.

Literatura

AMČR: Záznam M-202504189 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202504189>.

Summary

In 2025, a rescue archaeological excavation was carried out at the site of the newly constructed Metaltrade halls (Pozořice cadastral area, Brno-Country District), which revealed two isolated settlement features of the Moravian Painted Ware culture north of the Tvaroženský Stream spring area. In terms of typology, these may represent small clay pits or construction pits associated with surface-level structures of above-ground houses that were not detected.

Petr Kos

Prostějov (k. ú. Vrahovice, okr. Prostějov)

„Trávníky“, parc. č. 741/1, 742/3 a 742/4.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. AMČR: M-202502622.

Lokalizace: S-JTSK: -556410.36, -1133650.48

Ve dnech 22. října až 11. listopadu 2024 proběhl v doposud nezastavěném prostoru semknutém mezi ulicemi Marie Pujmanové, Frébortova, Kopečného a Střížova v Prostějově-Vrahovicích záchranný archeologický výzkum vyvolaný stavbou kliniky jednodenních operací společnosti MEDIHOPE. Na skryté ploše s výměrou cca 3.500 m², situované v nejzápadnější části polohy „Trávníky“, byl zachycen okraj rozsáhlé staroneolitické sídlištní aglomerace (Fojtík 2013; 2024a; 2024b) rozprostírající se při soutoku říček Hloučely a Romže (dále pokračujících jako řeka Valová, významnější pravostranný přítok řeky Moravy). Kultuře s lineární keramikou náleží

čtyři desítky objektů souvisejících se dvěma částečně odkrytými stavebními komplexy dlouhých domů (tvořených objekty 503–510, 511–535, 539–541, 543, 544). Postlineárnímu osídlení nejbližšího okolí místa výzkumu nasvědčuje lengyelská keramika v horních partiích (tj. zánikovém horizontu) větších sídlištních objektů 535 a 538.

Literatura

AMČR: Záznam M-202502622 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202502622>.

Fojtík, P. 2013: *Nálezová zpráva Vrahovice 2012, „RD manželů Spíchalových na pozemku parc. č. 748/33, k. ú. Vrahovice, okr. Prostějov“*. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 55/13. Uloženo: Uloženo: archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. DOI: 10.60585/M-TX-202300686. Dostupné také z: <https://doi.org/10.60585/M-TX-202300686>.

Fojtík, P. 2024a: *Nálezová zpráva „ZTV pro výstavbu 9 RD v lokalitě Trávníky, k. ú. Vrahovice“, č. akce 505/23*. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 203/24. Uloženo: archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Fojtík, P. 2024b: Prostějovská archeologie aktuálně. Osada prvních moravských zemědělců v Prostějově-Vrahovicích. *Řádky PRO Vás. Kulturně-osvětový věstník prostějovský* 2024(4), 30–31.

Summary

A rescue archaeological excavation carried out in advance of the construction of a surgery clinic operated by MEDIHOPE in Prostějov (Vrahovice cadastral area, Prostějov District) uncovered the peripheral part of an Early Neolithic settlement represented by approximately 40 features, predominantly associated with two partially exposed complexes of Linear Pottery culture longhouses.

Pavel Fojtík

Prštice (okr. Brno-venkov)

„Močáry“.

Neolit. Ojedinělý artefakt. Povrchový nález. Průzkum. AMČR: M-9002615A.

Lokalizace: WGS-84: 49.1077994N, 16.4840008E

Při povrchovém průzkumu v poloze Prštice – „Močáry“ byly v blízkosti silnice Silůvky–Ořechov nalezeny I. Ondráčkem náhodně pravěké artefakty. Poloha je situována na velmi pozvolném svahu směřujícím od obce Prštice s jihovýchodním sklonem mezi 260–270 m n. m. Mezi nalezenými artefakty lze identifikovat kamennou industrii patrně neolitického stáří. Broušenou kamennou industrii reprezentuje plochá sekerka (obr. 16). Její břitová část je zachována a je zbroušena do rovného ostří, týlová část byla odlomena. Podle makroskopického zhodnocení se jedná o metabazit typu Želešice. Nalezené artefakty souvisí zřejmě s lokální výrobní a exploatační oblastí zdrojů metabazitů typu Želešice a zároveň se zdroji rohovců typu Krumlovský les.

Z uvedené polohy se jedná o první doklady aktivit z mladší doby kamenné. Více poznatků může přinést podrobnější průzkum.

Literatura

AMČR: Záznam M-9002615A [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-9002615A>.